

"מעשה רב" (ווילנא, הקצ"ב), עם קצת הערותיו, ובסיפו חדושים ע"י אחד מבניו, הר"ר מרדכי מתוראדנא בשם "דברי מרדכי". עוד שב להוסיף על הספר הגהות תוספות מרובות על העיקר, ובנו הרב ר' אליהו פרץ (עיין הלאה) קרא "שכר מעשה", וחפצו היתה להוציאו לאור בצרוף חדושים וכמה תשובות ממר אביו ולא עלתה בידו (ק"נ צד 286) ונדפס ס' "מעשה רב" בחדש עם החדושים הנ"ל בשם "פעולת שכיר" עם עוד הוספות יקרות מגדולי המאורות, ה"ה: "הגהות הרש"ש", "סדר כהלכתו" מהרה"ג ר' יחיאל העלליר, "תפארת צבי" מהרב ר' צבי הירש אחי הרי"ב הנ"ל, "מראה יהושע" מהרב ר' העשיל לעווין, "דברי שלמה" מהג"מ שלמה הכהן כווילנא, "גרגרים מהרמ"ז" מהרב ר' משה זלאטאווער, "חדושי מהר"ץ" מהרב ר' צ"ה אבר"ק סטאלאוויץ, ו"אמרי שמואל" מהרב ר' שמואל יעווין והמביאו לבית הדפוס, בשנת תרמ"ז בוילנא. — שנים רבות הניד הר"ב שעור אלפסי בכל יום לפני לומדים מופלגים בבהמ"ד הנ"ל, ויחדש בדרך למודו והעלה חדושויו עלי גליון, וקראם בשם: "פעולת שכיר", נדפסו בוילנא בשנת תרי"ד (ובאוה"ס לראב"י איננו), ופעם שנית בהאלפסין החדשים משנת תרמ"ה; גם בא בהכמות על כמה ספרים הנדפסים בוילנא בזמנו. וימת בשיבה טובה בן ע"ז שנה ט"ז מנחם אב, תרמ"ו, ומ"כ בין הר"ר חיים תריף משמאלו ובין ידידו הר"ר יצחק ליב ראבינאוויץ מימינו, (עיין כל אחד בשמו).

הרב הג' ר' אברהם הלוי הורוויץ⁽¹⁾
 בן הר"ר אשר מעיר קאסאווי⁽²⁾
 בהר"ר יעקב הלוי מ"מ בק"ק הוראדנא⁽³⁾

היה נקרא ר' "אברעמיל-ישראל-פרצ'ס" על שם חותנו. בהיות ר' אברהם בן עשר שנים, תקע אביו את אהלו פה ק"ק ווילנא, והבן היחיד, העלם הטוב הזה, לקח לבב אחד מנכבדי קהלתנו, הוא המופלג הנגיד פרנס ומנהיג בקהלתנו בהר"ר ישראל⁽¹⁾, בהראש פו"מ מ' יעקב פרץ קלאצקי הנ"ל (ק"נ צד 212) ויקצהו לתת בהיותו בן י"ג שנה, וארוחתו נתנה לו בבית חותנו בכל טעם, והוא הגדיל תושיה, עדי בעלומו נתמנה

⁽¹⁾ הורוויץ שם עיר במדינת בעהמען, ואדות משפחת הורוויץ נדפס בהמליץ (שנת תרמ"ג גו' 16) ⁽²⁾ א"ר אשר, מ' שיינא בת הרב הגדול ר' זונדל טריווש, (ק"נ צד 224, 284). ⁽³⁾ ר' יעקב התייחס עד הגאון של"ה, ונסע לארה"ק ומת שם, והוא גם אבי הר"ר יודל רעכיל"ס שמש בבהמ"ד דק"ק ווילנא. ⁽¹⁾ וא"ר ישראל מ'.

נתמנה לראש הישיבה בקלוי הגביר ר' דוד שטראשון, ויהי שמה כמה שנים. ובן שלשים שנה (בשנת תקצ"ב). בזמן הגאון ר' אבלי, נתמנה למו"צ פה"ק, על מקום הרה"ג ר' שלום מו"צ (ק"נ צד 249). לבד גדלו בדיני איסור והיתר בשכל ישר, עוד היה כח ואון לו לדרוש ברבים בקלוי של חייטים ובקלוי גמילות חסדים בדרושים ערבים לשומעיהם. זימת במיטב ימיו בהיותו בן נ"ה שנה ביום ב' כ' אדר הרי"ו. רבים מתרושיו ודרושו נשארו בכתובים בידי בניו הרבנים⁽⁵⁾. ומאוצר ספריו צוה לפני מיתו לתת נדבה לבמד"ר הנר"א וכן קימו בניו.

הרב הג' ר' ישראל גינצבורג (זארעציער⁽¹⁾)
בהקדוש ר' אליעזר⁽²⁾
במ' יואל⁽⁸⁾

נולד בשנת תקס"ד, ואביו אשר היה קורא בתורה במנין הגר"א,
הביא

מ' ריווא, אחות הרה"ג ר' הירשעלע מו"צ דפה"ק (ק"נ צד 248).⁽⁵⁾ א' הרב הדרשן ר' יעקב מ"מ בקלוי גמ"ח. ב' הרב הגדול ר' שאול חיים אב"ד בק"ק דובראוונא, בעל המחבר ס' "כלילת שאול", כללים וסוגיות הש"ס (ווילנא תרל"ט), ס' "מצפה שאול" וחרושים בשם "יד שאול". תתן הגאון ר' דוד טייכל ראב"ד מינסק, בעהמ"ח ס' "בית דוד" שו"ת, (ווילנא תרי"ד) [ושם קצת חרושים להתנו הוזה, וקו"א, וח"כ דרושים, ובהקדמתו מכנהו בחוואר "הרב חת"ב וכו' בהיב הגדול וכו'"] ס' "נחלת דוד" דרושים, ובסופו חרושים של חתנו בשם: "יד שאול" הג"ל (ווילנא תרמ"ב), וס' "דברי דוד", (עין ר' ישראל אנשאקאליער צד 42 בהערה). הרה"ג ר' שאול חיים עלה לירושלים וישב בעיר "מאה שערים" ויתבונן כי רבה העזובה בין ילדי בני ישראל, ויסד שמה בית תלמוד תורה לחמשת המושבות הקטנות, ואלו הם: "מאה שערים", "בית ישראל", "שערי משה", "שער הפנה", "נוה שלום", בחדש אלול תרמ"ט. ועל ידו הסכים הבר"צ דק"ק ירושלים, (ד' אדר תר"ן); הגבאים דק"ק "מאה שערים" הג"ל; דג"מ בנימין בהר"ר שמואל אבד"ק שטופן וכעת ראב"ד ק"ק אשכנזים בירושלים ת"ו; הר"ר יהודה יודל כמ' עוזר הרב דק"ק ראדין; הרה"ג ר' נפתלי הערץ מביאליסטאק תוב"ק יפו; הגביר ר' משה במ' ראובן וויטשענבערג מוויטשעבסק חונה פעה"ק ירושלים. תקנות בית תלמוד תורה זה נדפסו בשני עלים, (ירושלים תר"ן).

⁽¹⁾ זארעציע, הוא חלק מעיר ווילנא מעבר לנהר הקטן וויליקא אשר גשר מתוח עליו, (ועל ידו עמדו בימינו שלשה בתי רחים (מילין) הנקראים בשם: א) וואיוואדעס, ב) רוב פאפלאוועס, ג) בישופס, ג) מיילעכס. הראשון נשרף ואת השנים האחרונים אחרי המרד האחרון בשנת תרכ"ג, החריבו שרי העיר אותם, שלא יזכר שמם עליהם, וד"ל). זהחלק ההוא מגרש גדול וארוך משתרע על הר מזרחית דרומית מהעיר, ובאמצע הרחוב השמאלי שמה גם בית כנסת חומה אשר נכנה בשנת תר"ב, ומשם והלאה ישתרעו הרים רבים [קבלה בין גרי העיר הנוצרים כי על אחד מההרים האלה, שם קבר וויטולד הנסיך הגדול בליטא, אשר דאג חמיר לטובת ווילנא, להגדילה ולהעשירה בערך שנת ק"צ, 1430] וגם הר הקברים החדש לעברים אשר נתיסר שמה בשנת תקצ"א.⁽²⁾ בשנת תקנ"ד (1794) בחדש תמוז ביום שבעה עשר בו צרו חיל הרוססים על עיר ווילנא וסביבותיה לכבשה מידי מלכות פולין ולא הניתו שום אדם לצאת ולבוא בעיר; ואבי ר' ישראל יושב מגרש זארעציע, יצא הוא וגיסו ר' בנימין, ביום ע"ק כ"א תמוז התוצה

דלית